

Har du en strategi for dit liv?

VÆKSTSTRATEGI.DK

Det vigtigste i livet

For nogle år siden arbejdede jeg med en topleder, der på det tidspunkt var tæt på de 60 år. Lars havde haft succes. Han havde skabt vækst i den virksomhed, han havde været ansat i gennem mange år. Selv havde han fået stor anerkendelse og opbygget en betydelig personlig formue. Aftalen med hans kone var, at han skulle pensioneres, når han fyldte 60 år. Så skulle de endelig skulle nyde tilværelsen sammen. De skulle indhente noget af det, Lars havde forsømt i alle de år, hvor han havde været 100 % dedikeret til sit job. Så fik Lars et godt tilbud. Han kunne stå i spidsen for en vækstvirksomhed med 50 ansatte. Potentialet var enormt. Efter nogle alvorlige samtaler med sin kone sagde Lars ja til jobbet på den betingelse, at han fik aktiemajoriteten og, at han ville stoppe, når han fyldte 65 år. Jeg mødte ham, da han lige var fyldt 65. Hans virksomhed var vokset til 500 ansatte. Men hans kone var lige død.

Karriere driver mange af de ledere, jeg møder i mit job. Dygtige ledere er uden undtagelse ambitiøse og stræbsomme. Det er helt afgørende, da man som leder – især som topleder – skal være ambitiøs for hele virksomheden. Ambition er et nødvendigt fundament for de forandringer, der hele tiden skal gennemføres for at skabe en sund virksomhed. Jeg møder mange dygtige ledere, der er ulykkelige, blevet skilt, blevet syge eller fremmedgjorte overfor deres børn. For mig er årsagen klar: De har ikke været bevidst om formålet med deres eget liv. De har ikke fokuseret på de vigtigste ting, når der blev taget beslutninger om, hvordan deres tid, talent og energi skulle bruges.

Et studie blandt 50 canadiske og australske uhelbredeligt syge kræftpatienter forsøger at give svaret på, hvad der er det vigtigste i livet:

- I et interview om deres liv nævner 92 procent deres familie som en kerneværdi for dem. Familien er altså uden sammenligning af størst betydning.
- 36 procent nævner glæde og fornøjelse. Det kan for eksempel være et aktivt liv med sport, hobbyer og interesser.
- Den tredjestørste værdi er omsorgsfuldhed. 32 procent nævner, at interesse og empati for andre er vigtigt for dem.
- En følelse af bedrift - for eksempel i form af en god karriere - er en kerneværdi hos 26 procent af deltagerne.
- 22 nævner sande venskaber.
- Nye og spændende oplevelser er vigtige for 16 procent.

Kilde: Palliative Medicine, 2010

Der findes et væld af metoder og værktøjer indenfor ledelse, organisation og strategi. Og der kommer hele tiden nye til. Mange af disse værktøjer er ligeså brugbare i privatlivet som i den professionelle verden. Efter min mening er det vigtigste af alt, at man har et godt liv. Hvis man ikke har det, bliver ting som penge, karriere, prestige og resultater ligegyldige. Man bør derfor arbejde mindst ligeså strategisk med sit eget liv som med den virksomhed, man leder.

Mange ledere glemmer dette. Når ambitiøse mennesker har en time til overs, vil de helt ubevidst allokere tiden til de aktiviteter, der giver det mest konkrete udbytte. Og vores karriere giver os det mest håndgribelige bevis på, at vi bevæger os fremad. Du udvikler et produkt, går ind på et nyt marked, sparer 20 %, slår en konkurrent, laver en præsentation, får løn og bliver forfremmet. I modsætning hertil vil investering i vores partner og børn ikke på samme måde give en umiddelbar fornemmelse af, at vi har præsteret noget. Børn er en daglig udfordring. Og det er først om 20 år, at du sætter hænderne i siden og siger: "Jeg har nu opdraget de børn godt!" Du kan forsømme dine relationer til din familie på kort sigt, uden at der umiddelbart er synlige tegn på, at noget er galt. Ambitiøse mennesker har en ubevidst tendens til at investere for lidt i deres familie og for meget i deres karriere. Det sker, selvom tætte og kærlige relationer til familien er den mest kraftfulde og vedvarende kilde til livslykke.

Jeg har mødt flere hundrede topledere gennem mit job. Min erfaring er, at disse mønstre er meget vanskelige at bryde. Det er således (desværre) relativt sjældent, at ledere lægger deres liv om på baggrund af et aktivt og positivt valg. Det typiske afsæt er en eller anden form for krise. Det kan være skilsmisse, svær sygdom eller en afskedigelse med en længere periode uden job (hvis ledighedsperioden er relativt kort, giver det normalt ikke anledning til dybere refleksioner over eget liv). Hvis man bruger en krise rigtigt, har den kimen til, at vi kan se os selv i et nyt lys. En erkendelse, der kan betyde grundlæggende forandringer i livet. På de følgende sider, vil jeg præsentere en metode, som man kan bruge til at skabe overensstemmelse mellem det, der er vigtigst i livet og det, man gør i praksis. Man kan også kalde det en strategi for sit liv. Vær dog opmærksom på, at en metode ikke skaber forandringer i sig selv. Der skal være et grundlæggende ønske om ændre nogle fundamentale vaner. Og en stærk vilje til at arbejde med forandringen i det daglige. Som nævnt udspringer denne motivation ofte af en krise. Man kan også ændre sig uden krise. Men det er virkelig vanskeligt.

Lav en strategi for dit liv

Nedenfor er en øvelse, der "step by step" kan hjælpe dig med at formulere en strategi for dit liv.

Øvelse: Strategi for dit liv

Step 1: Fastlæg dine kerneværdier

I undersøgelsen ovenfor nævner 92 % af de kræftsyge familien som en kerneværdi. Det betyder sandsynligvis, at rigtig mange mennesker har familien som en kerneværdi. Men ikke nødvendigvis, at det er sådan for alle. Det afgørende er, at du er bevidst om dine kerneværdier og lever efter dem. Det er bestemt ikke afgørende, at dine kerneværdier er de samme som mine eller andres. Problemerne kommer, når der er uoverensstemmelse mellem dine kerneværdier og din adfærd og prioriteringer i praksis.

En kerneværdi er et af de 3-5 forhold, der er vigtigst for os i livet. I undersøgelsen nævnes følgende eksempler på kerneværdier:

1. Familien
2. Glæde og fornøjelse
3. Omsorgsfuldhed
4. Følelse af bedrift
5. Sande venskaber
6. Nye og spændende oplevelser

Kerneverdier skal ikke forveksles med det værdibegreb, man bruger, når man arbejder med virksomhedsstrategi. Her bruges ordet "værdier" om den adfærd, der skal til for at strategien kan realiseres. Kerneværdier er noget mere grundlæggende og personligt.

Start med at besvare følgende spørgsmål: Hvilke 5 ting i livet er de vigtigste for dig? Sæt dine kerneværdier op i prioriteret rækkefølge. Ja – det kan være svært at prioritere dem. Men det er en sund øvelse!

Beskriv herefter, hvad hver af de 5 ting konkret betyder for dig (se eksemplet). En lykkelig familie, økonomisk frihed eller faglig udfordring kan være eksempler på 3 kerneværdier. Men disse tre

forhold kan betyde vidt forskellige ting for forskellige mennesker. Det er derfor vigtigt, at du præciserer, hvad du helt konkret mener med hver af dine kerneværdier.

Tabel 1 Eksempel på 3 kerneværdier og præciseringen af disse

Kerne værdi	Det betyder konkret ...
1. Familie	Min familie er det vigtigste holdepunkt i mit liv og den primære kilde til mening. Familien skal være et sted, hvor alle kan gro og udfolde sig. Der er trygge og sunde fysiske og økonomiske rammer.
2. Velvære	Jeg ønsker at være fysisk og mentalt sund og leve et liv, der giver mig masser af energi. Jeg passer min fysik, mit parforhold og fylder min tilværelse med ting, der giver mig glæde.
3. Faglig viden	Jeg motiveres af høj faglighed og ambitiøse samarbejdspartnere. Jeg har en stærk trang til at sætte mig ind i nye ting og udvikle nye videns- og forretningskoncepter.
4.	
5.	

Sørg for at begrænse dig til maksimalt 5 kerneværdier. Har du flere, vil det normalt være et udtryk for, at du kan blive bedre til at prioritere.

Step 2: Lav en vision for dit liv

Dine kerneværdier giver dig en indikation af, hvad der er vigtigst for dig i livet. Disse forhold er selvfølgelig meget individuelle. Hvis du vil arbejde konkret med at indrette dit liv efter dette, kan det være en god idé at udarbejde en personlig vision med afsæt i kerneværdierne. Tabel 2 viser et eksempel på, hvordan dette kan gøres.

Tabel 2 Eksempel på en personlig vision med afsæt i kerneværdier

Kerne værdi	Det betyder konkret ...	Om 4 år ...
1. Familie	Min familie er det vigtigste holdpunkt i mit liv og den primære kilde til mening. Familien skal være et sted, hvor alle kan gro og udfolde sig. Der er trygge og sunde fysiske og økonomiske rammer.	Vi har to børn. Vi bor i et hus på landet. Vi har lave omkostninger, så der er overskud (tid og penge). Haven er indrettet som et legeland til børn.
2. Velvære	Jeg ønsker at være fysisk og mentalt sund og leve et liv, der giver mig masser af energi. Jeg passer min fysik, mit parforhold og fylder min tilværelse med ting, der giver mig glæde.	Jeg løber Marselisløbet (12 km.) på under en time. Min kone og jeg tager alene på kæresteweekend hvert kvartal. Jeg har jagttegn.
3. Faglig viden	Jeg motiveres af høj faglighed og ambitiøse samarbejdspartnere. Jeg har en stærk trang til at sætte mig ind i nye ting og udvikle nye videns- og forretningskoncepter.	Jeg har skrevet min næste bog om topledelse sammen med professor XX.
4.		
5.		

Tag en kerneværdi ad gangen og spørg: Hvordan ser verden ud om 4 år (tidsrammen kan du selv fastsætte), når det er gået, som jeg drømmer om? Formulér gerne visionen i nu-tid – altså som om, den er realiseret.

Visionen ses i kolonnen til højre. Nogle mennesker har den holdning, at en vision skal være "luftig" og dermed uspecifik. Det er ikke korrekt. Jo mere specifik og konkret, du kan formulere visionen, jo større chance er der for realisering. Arbejdet med en vision er en skabende og afklarende proces. Det er ikke noget, der kan løses, ligesom et regnestykke. Når man formulerer sig konkret og specifikt, tvinges man til at tage stilling til de til- og fravalg, der implicit ligger i visionen. Det kan give anledning til nogle alvorlige – men sunde – overvejelser.

Jeg vil sige, at arbejdet med en personlig vision er en refleksionsopgave. Start med nogle løse tanker – måske nogle stikord. Det betyder intet, at du ikke straks kan levere nogle "flotte" formuleringer. Det vigtigste er, at processen sætter tanker i gang. I processen kan det være en rigtig god idé, at bruge en sparringspartner. Det kan være din kone eller en god ven. Præsenter dine tanker under vejs og få feedback. Diskutér nøgleområder med sparringspartneren. Det er normalt rigtig værdifuldt, at have et andet menneske, som man kan "spille bold" op ad.

Og tag dig gerne god tid. Jeg ved, at vi lever i en verden, hvor alt skal gå hurtigt. Men lige netop når det handler om udarbejdelse af din vision, er det en fordel, at du giver dig selv den luksus, det er at tage sig god tid. Vær forberedt på, at du skal arbejde flere udkast igennem før, du har et brugbart resultat.

Step 3: Realisering

Når visionen skal realiseres, kræver det normalt, at man gør op med gamle vaner og livsmønstre. Og gamle vaner er noget af det stærkeste, der findes. At realisere en personlig vision er derfor bestemt ikke let.

"Vision without action is a daydream.
Action without vision is a nightmare."

Japanese Proverbs

Jeg vil derfor undlade at beskrive, hvordan man kan realisere sin vision ved at sætte mål og udarbejde handlingsplaner. Disse velkendte værktøjer er OK. Men de er ikke afgørende for, om man i praksis ændrer sit liv. Jeg vil derfor ikke foregive, at realiseringen af en personlig vision blot handler om at lave en operationel plan. Det er det mindste af det. Vigtigere er det, om man for alvor kommitter sig til personlig forandring. En test kan f.eks. være at offentliggøre sin vision. Fortæl din kone og et par af dine bedste venner om din vision og dine konkrete planer for at realisere den. Hvis du er bange for at fortælle andre om din intention – måske på grund af frygt for at fejle – er dit ønske om forandring sandsynligvis ikke stærkt nok.

Hvis du føler ægte commitment, kan det være en god idé at lave et system, så du kan løbende kan følge/evaluere fremskridt og resultater. Det kan også være en god idé at lave en aftale med en sparringspartner omkring opfølgning og støtte under vejs. Min sparringspartner og jeg har begge udarbejdet en personlig vision. Vi følger løbende op overfor hinanden vedrørende visionernes realisering.

At realisere en personlig vision er vanskeligt. Men intet er vigtigere end et godt liv! Ud fra min erfaring er dette arbejde ligeså givende, som det er vanskeligt.